

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE BĄDKOWO
NA LATA 2026-2029**

TREŚĆ DOKUMENTU

- I. Wprowadzenie
- II. Diagnoza stanu problemów społecznych na terenie Gminy Bądkowo
- III. Cel strategiczny oraz cele operacyjne „Gminnego Programu Profilaktyki”
- IV. Zadania przewidziane do realizacji
- V. Wskaźniki efektywności
- VI. Postanowienia końcowe

Rozdział I

Wprowadzenie

Uzależnienia stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń zdrowotnych, społecznych i wychowawczych współczesnego świata. Nasze lokalne środowisko nie jest wolne od tych zagrożeń, co przedstawione zostanie w diagnozie niniejszego programu. Zjawisko dotyczy zarówno dorosłych, jak i dzieci oraz młodzież. Prowadzi to do licznych konsekwencji w sferze psychicznej, fizycznej oraz społecznej. Alkohol jest produktem legalnym, dostępnym prawie w każdym sklepie, ale powoduje określone szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne, dlatego też należy ograniczać rozmiary tych szkód i im przeciwdziałać. Problematyka uzależnień nie ogranicza się jedynie do samego faktu uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem. To problem, który zaburza całość funkcjonowania danej rodziny. Występowanie problemów uzależnień w rodzinie bardzo często wiąże się z ryzykiem stosowania przemocy. W takich sytuacjach niezbędne jest podejmowanie działań w zakresie różnorodnych form wsparcia specjalistycznego osób i rodzin zarówno dla niwelowania skutków, jak i dla przeciwdziałania przemocy. Szkody wynikające z uzależnień i zachowań ryzykownych oraz koszty społeczne i ekonomiczne ponoszone są przez jednostki, rodziny, a także całe społeczeństwo. Problemy oraz negatywne skutki nadużywania substancji psychoaktywnych przenoszą się na wiele aspektów życia i funkcjonowania, stanowiąc problem społeczny.

Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, narkotyków, dopalaczy czy tytoniu. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii jesteśmy coraz bardziej narażeni na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne. Szybki rozwój nowych mediów powoduje, że ciągle korzystanie z telefonu komórkowego, komputera, internetu, który otwiera świat cyberprzestrzeni jest powszechne. Z jednej strony nowe media rozwijają dostarczając wiedzy, rozrywki i kontaktów towarzyskich, z drugiej niosą potencjalne zagrożenia, takie jak: hazard, uwikłanie w internetową sieć niepożądanych kontaktów, styczność z treściami i obrazami, które mogą wypaczać społeczne normy i wartości. Otaczająca nowoczesność staje się obecnie zagrożeniem nie tylko dla ludzi dorosłych, ale przede wszystkim dla dzieci i młodzieży, które wchodząc w dorosłe życie, napotykają na całą masę pokus mogących doprowadzić do zachowań ryzykownych. Sytuację społeczną pogarsza fakt, iż w świadomości ludzi hierarchia uzależnień nie ulega zmianie na przestrzeni lat. Jako groźniejsze niezmiennie postrzega się uzależnienia o charakterze chemicznym, a uzależnienia behawioralne to przypadłość o zdecydowanie mniejszym ciężarze gatunkowym. Uzależnienia behawioralne są zatem w społeczeństwie dużo łatwiej akceptowalne, co znacząco utrudnia walkę z problemem. Obecnie

szacuje się, że co trzeci Polak jest w stanie określić co najmniej jedno zachowanie, które stało się w jego życiu determinantem i może prowadzić do negatywnych konsekwencji.

Koniecznym jest, aby wszelkie działania profilaktyczne były kierowane do dzieci i młodzieży, którzy w okresie dorastania mogą być szczególnie podatni na negatywne wpływy otoczenia. Aby zapobiec uzależnieniom behawioralnym, rosnącemu zainteresowaniu alkoholem, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi, należy wskazać wiele atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, zwiększyć nacisk na rozwój pasji i zainteresowań, zadbać o odporność psychiczną młodego człowieka pomagając mu zrozumieć siebie i otaczający świat. Konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bądkowo jest integralną częścią „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bądkowo”. Program obejmuje działania w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia i minimalizacji szkód związanych z uzależnieniami mieszkańców gminy, zgodnie z celami operacyjnymi Narodowego Programu Zdrowia. Głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu, narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integracji społecznej osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

Celem programu jest podejmowanie odpowiednich działań, które służą ograniczaniu skali zjawiska oraz wzmacnianiu zasobów ochronnych w środowisku lokalnym.

Program zakłada podejmowanie inicjatyw edukacyjnych, informacyjnych i wspierających skierowanych zarówno do osób zagrożonych uzależnieniami, jak i ich rodzin oraz całej społeczności lokalnej. Realizacja działań profilaktycznych ma na celu nie tylko przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych i nadużywaniu alkoholu, lecz także promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie umiejętności społecznych i wzmacnianie postaw odpowiedzialności. Program uwzględnia także wsparcie dla osób dotkniętych problemem uzależnienia, aby minimalizować skutki społeczne i zdrowotne związane z tym zjawiskiem.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Profilaktyki dostosowano do możliwości lokalnych działań w zakresie istniejących problemów społecznych (m.in. uzależnień od alkoholu, narkotyków, behawioralnych oraz szeroko rozumianej przemocy występującej w aspekcie uzależnień). Gminny Program w kwestii merytorycznej jest tożsamy z założeniami rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów oraz programów zalecanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Program opracowany został na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych opartych na badaniach ankietowych przeprowadzonych przez firmę „Szkolenia Badania Consulting” z Warszawy, danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bądkowie oraz Posterunku Policji.

Program przedstawia działania przewidziane do realizacji w latach 2026- 2029.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026- 2029 opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
4. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bądkowo;
5. Ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym;
6. Narodowego Programu Zdrowia;
7. Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030.

Gminny Program jest spójny i zintegrowany ze Szkolnym Programem Profilaktyki.

Wymienione ustawy zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego:

1.w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi do:

- podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania;
- inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów;
- działania na rzecz trzeźwości oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
- wsparcie terapeutyczne osób uzależnionych i członków ich rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz problemem przemocy w rodzinie w aspekcie uzależnień.

2. w zakresie przeciwdziałania narkomanii do:

- prowadzenia działalności wychowawczej, edukacyjnej i zapobiegawczej (m.in. szkolenia, warsztaty, inicjatywy i programy profilaktyczne) ;
- ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych.

3. w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym do:

- prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (szkolenia, warsztaty,

inicjatywy, pozalekcyjne zajęcia sportowe, pozalekcyjne programy profilaktyczne).

Rozdział 2

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BĄDKOWO

Gmina Bądkowo liczy 4029 mieszkańców (stan na dzień 21.10.2025r. dane z USC Bądkowo). Gmina ma charakter typowo rolniczy, ponad 70% ludności gminy, utrzymuje się z rolnictwa. Dominującą więc rolę w życiu gminy odgrywa rolnictwo, z którego utrzymuje się większość mieszkańców. Stopa bezrobocia (stan wg statystyki PUP w Aleksandrowie Kuj. na dzień 30.08.2025 r.) w powiecie wynosi 10,6% dla porównania w województwie – 7,6%, w Polsce – 5,5%. W roku 2024 z pomocy społecznej korzystało 88 rodzin, w tym 28 rodzin z tytułu bezrobocia (na podstawie sprawozdania MR i PS - 03 za rok 2024 - GOPS Bądkowo). Bezrobotni to głównie osoby długotrwale bezrobotne, w przeważającej mierze bez średniego wykształcenia i bez kwalifikacji zawodowych oraz doświadczenia zawodowego – ustalono na podstawie rozszerzonej informacji o bezrobociu w gminie Bądkowo, umieszczonej na stronie internetowej PUP Aleksandrów Kujawski.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych, usługi i handel oparty jest na sieci placówek podmiotów gospodarczych. Działalność kulturalno-oświatową na terenie naszej gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Bądkowie oraz Gminna Biblioteka w Bądkowie. Dzieci i młodzież z terenu gminy uczą się w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Bądkowie.

W gminie Bądkowo na przestrzeni ostatnich 5 lat ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych ma tendencję spadkową, ale wartość sprzedaży alkoholu nie zmniejszyła się (nieznacznie wzrosła) co przedstawiają poniższe tabele:

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE BĄDKOWO			
Rok	Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych detal/gastronomia wg stanów na koniec danego roku	Liczba mieszkańców gminy powyżej 18 roku życia	Średnia liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży alkoholu
2024	9/1	3 301	330
2023	9/3	3 344	278
2022	8/1	3 398	377
2021	11/1	3 434	286

2020	12/1	3 447	265
-------------	-------------	--------------	------------

Źródło: Rejestr wydanych zezwoleń przez Gminę Bądkowo

WARTOŚĆ SPRZEDAŻY ALKOHOŁU W LATACH 2016-2020 W ZŁOTYCH NA TERENIE GMINY BĄDKOWO				
ROK	PIWO	WINO	WÓDKA	RAZEM
2024	1 644 579,33 zł	185 482,55 zł	1 989 991,14 zł	3 820 053,02 zł
2023	1 664 869,59 zł	201 434,64 zł	1 981 589,54 zł	3 847 893,77 zł
2022	1 374 458,11 zł	183 808,83 zł	1 811 510,12 zł	3 369 777,06 zł
2021	1 229 326,93 zł	209 358,27 zł	1 594 971,88 zł	3 033 657,08 zł
2020	1 217 505,19 zł	213 810,62 zł	1 613 066,32 zł	3 044 382,13 zł

Źródło: Rejestr oświadczeń o wartości sprzedaży alkoholu w Gminie Bądkowo

Osoby z problemem alkoholowym stanowią szacunkowo 3% dorosłej populacji mieszkańców tut. gminy. Nadal podtrzymuje się, iż osoby mające problem z nadużywaniem alkoholu, nie są w przeważającej mierze osobami bezrobotnymi. Nasz rejon jest gminą rolniczą, odnotowuje się rolników w grupie osób pijących ryzykownie oraz mających problem z nadużywaniem alkoholu, są także w tej grupie osoby pracujące. Na podstawie prowadzonej od kilku lat analizy osób którymi zajmuje się GKRPA*, nadal podtrzymuje się założenie, iż problem z nadużywaniem alkoholu to problem przede wszystkim osób nie radzących sobie z trudnościami, stosujących alkohol jako nałogowy regulator emocji oraz pokoleniowy model picia.

Odnutowywane są przypadki przemocy domowej w związku z nadużywaniem alkoholu. Od roku 2012 wpływają „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Na przestrzeni ostatnich 5 lat wpłynęło do rozpatrzenia :

NIEBIESKIE KARTY

ROK	OGÓŁEM	Dotyczy osób po spożyciu alkoholu	Ilość rodzin objętych procedurą Niebieska Karta
2024	6	4	5
2023	6	4	6
2022	2	1	1
2021	6	5	3
2020	3	3	3

Źródło: Rejestr Niebieskich Kart – GOPS Bądkowo*

W gminie od lutego 2012 r. funkcjonuje zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, w skład którego wchodzi członkowie GKRPA*, pracownicy GOPS*, przedstawicielka sądu, służby zdrowia, oświaty oraz dzielnicowy. Dla skuteczniejszych oddziaływań w obszarze przemocy jak i profilaktyki uzależnień, jednym z założeń „Gminnego Programu Profilaktyki” jest potrzeba szkoleń, warsztatów na rzecz przedstawicieli służb i instytucji wchodzących w skład GKRPA* jak i Zespołu Interdyscyplinarnego. Przygotowanie do kontaktu i prowadzenia rozmów z ofiarą i sprawcą przemocy jest niezbędne w procesie zwiększenia kompetencji z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”. Działania podejmowane na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub też zmagających się z problemami uzależnień wymagają ciągłego poszukiwania rozwiązań, doskonalenia zawodowego i kształcenia kompetencji społecznych osób zajmujących się tą problematyką. Członkowie GKRPA* powinni systematycznie doskonalić swoje kwalifikacje i umiejętności, ze względu na pojawiające się nowe metody działań w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. Podtrzymuje się nadal jako proces stały podnoszenie kompetencji służb uczestniczących w realizowaniu zadań z zakresu profilaktyki uzależnień. Powyższe jest tożsame z zadaniem celu operacyjnego Nr 2. Profilaktyka Uzależnień Narodowego Programu Zdrowia. Podejmowane działania przez Komisję P/A* na przestrzeni ostatnich 5 lat wobec osób z problemem alkoholowym przedstawia poniższa tabela:

DZIAŁANIA KOMISJI P/A WOBEC OSÓB Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM					
ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość przyjętych wniosków o zastosowanie działań wobec osób z problemem alkoholowym	1	4	0	7	12

Ilość przeprowadzonych rozmów interwencyjno - motywacyjnych	1	3	0	9	13
Ilość wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia.	0	2	0	3	4

Źródło: Rejestr wniosków GKRPA*

Korzystanie przez naszych mieszkańców z konsultacji wykwalifikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Członków Ich Rodzin przedstawia się następująco:

PUNKT KONSULTACYJNO – INFORMACYJNY w Bądkowie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej				
ROK	2021	2022	2023	2024
Ilość osób korzystających z konsultacji	28	15	16	21
Ilość udzielonych konsultacji w Punkcie	159	80	112	90

Na podstawie danych z Posterunku Policji w Konecku w roku 2024 (ankietą z dn. 18.09.2025 r.) na terenie gminy Bądkowo w analizowanym okresie odnotowano 48 interwencji domowych podejmowanych przez policję w związku z nadużywaniem alkoholu. Wskazuje to na utrzymujący się problem zakłócania porządku domowego oraz występowania sytuacji konfliktowych wynikających ze spożywania alkoholu. Zjawisko przemocy domowej pozostaje istotnym problemem społecznym, negatywnie wpływającym na bezpieczeństwo i spójność rodzin. Niezbędne jest dalsze prowadzenie działań wspierających osoby zagrożone przemocą oraz wzmacnianie systemu pomocy i wsparcia w ramach współpracy służb. Ponadto stwierdzono 58 przypadków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu, co stanowi istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Dodatkowo na terenie gminy miał miejsce 1 wypadek drogowy spowodowany przez nietrzeźwego kierowcę, potwierdzający realne konsekwencje omawianego zjawiska. Powyższe dane wskazują na konieczność podejmowania dalszych działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie ograniczania szkód wynikających z nadużywania alkoholu oraz wzmacniania bezpieczeństwa publicznego.

Przez Zespół Służby Kuratorskiej Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kuj. prowadzonych jest 6 spraw związanych z postępowaniem wobec osób po spożyciu alkoholu (dotyczy osób z Gminy Bądkowo). Dozór z powodu nadużywania alkoholu ma 5 osób z terenu naszej gminy, orzeczono 10 kar pozbawienia wolności wobec osób z problemem alkoholowym. Na podstawie audytu przeprowadzonego podczas kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Bądkowo ustalono, że największym zainteresowaniem klientów cieszą się tzw. „małpki” (szczególnie po weekendzie) oraz alkohole wysokoprocentowe, co może świadczyć o utrwalonych nawykach sięgania po szybkie i mocne trunki. Niewielkie zainteresowanie winem wskazuje, że konsumenci rzadziej wybierają napoje alkoholowe o niższej zawartości alkoholu i dłuższym czasie spożywania. W okresie letnim zauważalny jest wzrost sprzedaży piwa, co wiąże się prawdopodobnie z sezonowością, wyższymi temperaturami oraz zwiększoną aktywnością towarzyską mieszkańców. Struktura sprzedaży sugeruje potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych i edukacyjnych ukierunkowanych na ograniczenie spożywania alkoholu wysokoprocentowego oraz promowanie odpowiedzialnych postaw wobec picia alkoholu.

Nadal priorytetem w działaniach „gminnego programu” są oddziaływania na rzecz osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin (w przypadku członków rodzin - wsparcie, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, proces uświadamiania). Rolę tę pełni i pełnić będzie nadal Punkt Konsultacyjny, który jest dostępny dla mieszkańców gminy bezpłatnie zarówno dla osób ubezpieczonych jak i nieubezpieczonych. Punkt prowadzi dwóch specjalistów psychoterapii uzależnień, którzy pracują zawodowo na Oddziale Terapii Uzależnień w Radziejowie. Punkt m.in. zapewnia dostępność do leczenia odwykowego oraz przygotowuje osoby z problemem alkoholowym do terapii stacjonarnej. Specjaliści psychoterapii są również przygotowani szkoleniowo w zakresie prowadzenia konsultacji dotyczących uzależnień behawioralnych.

Dane z Oddziału Terapii Uzależnień w Radziejowie przedstawia poniższa tabela:

ROK	2025	2024	2023	2022	2021
Ilość osób, które podjęły leczenie	3	3	1	2	3
Ilość osób, które ukończyły terapię	3	1	1	1	2

Źródło: Ankieta z OTU Radziejów*

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Gminy została wyposażona w uprawnienia do kształtowania

lokalnej polityki dotyczącej ograniczania dostępności fizycznej alkoholu. Rada Gminy Bądkowo po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych (sołectw) podjęła 2 uchwały:

- w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Bądkowo (Uchwała Rady Gminy Bądkowo Nr XXIX/169/2018, z dnia 15.06.2018r.);
- w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Bądkowo (Uchwała Rady Gminy Bądkowo Nr XXIX/168/2018, z dnia 15.06.2018r.).

Stosując zasadę ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy Bądkowo ustalono ogółem limit 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz limit 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. W uchwale określono dokładnie limit liczby zezwoleń na każdy rodzaj napojów alkoholowych.

Określono odległość nie mniejszą niż 30 metrów punktów podawania napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży jak i poza miejscem sprzedaży od obiektów chronionych z wyszczególnieniem tych obiektów. Uchwała określa precyzyjny opis sposobu, w jaki odległość tę należy obliczać.

Na terenie Gminy Bądkowo nie ma sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych.

Na przełomie maj – czerwiec 2025 r. r. firma Szkolenia – Badania - Consulting z Warszawy przeprowadziła diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Bądkowo. Raport obejmował podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, z uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Bądkowo wśród 2 grup reprezentujących dwa lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy;
- b) dzieci i młodzież szkolna.

Oto podsumowanie przeprowadzonych badań ankietowych:

DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA

Na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych na grupie dzieci starszych klas V-VIII (10- 15 lat) Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bądkowie na grupie 72 uczniów (w tym 35 dziewczyn, 37 chłopców) dokonano ustaleń w zakresie problematyki związanej z używaniem środków psychoaktywnych, przemocy oraz uzależnień behawioralnych rozpoznając tym samym skalę

zjawiska. Największą grupą biorąco udział w badaniach były dzieci w przedziale wiekowym 12-15 lat, w przedziale wiekowym 10 – 11 lat brało udział tylko 5 uczniów.

Problematyka spożywania alkoholu (w tym piwa).

Kontakt z alkoholem miało 38 badanych uczniów (53%), z czego 13 uczniów (18%) tylko raz, 12 uczniów (16%) – kilka razy, 9 uczniów (12%) powyżej 10 razy oraz 4 uczniów (5%) pije alkohol regularnie, 34 uczniów (47%) nigdy nie piło alkoholu. W ciągu ostatnich 30 dni kontakt z alkoholem miało 16 ankietowanych uczniów, z czego 5 uczniów co najmniej 5 razy w ciągu ostatniego miesiąca. Warto również przytoczyć problem palenia papierosów wśród młodego pokolenia i tak 10 ankietowanych (14%) paliło zwykłe papierosy już wiele razy, w tym 5 uczniów (7%) pali regularnie (codziennie). 17 ankietowanych (23%) paliło e-papierosy (elektroniczne) wiele razy, w tym 12 uczniów (16%) pali je regularnie.

Problematyka zażywania środków psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, leki) w celu odurzenia.

- 3 uczniów zażywało jednokrotnie
- 1 uczeń zażywał w przedziale do 10 razy
- 6 uczniów zażywa środki regularnie
- 62 uczniów nigdy nie miało kontaktu z w/w środkami

W ciągu ostatnich 30 dni środki psychoaktywne zażywało:

- 2 uczniów od 3 -4 razy
- 1 uczeń od 5 – 7 razy
- 3 uczniów więcej niż 7 razy

Specyfikacja zażywanych substancji:

- 1). marihuana 7 ankietowanych
- 2). amfetamina 4 ankietowanych
- 3). mefedron 5 ankietowanych
- 4). dopalacze – 3 ankietowanych
- 5). leki w celu odurzenia – 1 ankietowany

Dla 9 ankietowanych zdobycie środków psychoaktywnych (w tym alkoholu, papierosów) określa na łatwe, zaś 16 ankietowanych za trudne, natomiast 47 ankietowanych odpowiedziało – nie wiem.

Powyższe badania ankietowe wskazują, że młodzież zamieszkująca teren gminy narażona jest na różnorodne zagrożenia związane z dostępnością i używaniem środków psychoaktywnych. Zjawisko to stanowi realne ryzyko dla ich zdrowia, prawidłowego rozwoju oraz funkcjonowania społecznego, a tym samym wymaga podejmowania konsekwentnych i długofalowych działań profilaktycznych oraz edukacyjnych, ukierunkowanych na ograniczenie negatywnych skutków tego rodzaju zagrożeń. Młodzież z terenu gminy nie jest wolna od zagrożeń związanych z dostępnością i używaniem

środków psychoaktywnych. Sytuacja wymaga dalszej intensyfikacji działań profilaktycznych oraz wzmacniania oferty zajęć alternatywnych.

Problematyka przemocy

W przeciągu ostatnich 30 dni - 21 uczniów doświadczyło przemocy. Specyfikacja sprawców przemocy :

- rodzice - potwierdziło 3 ankietowanych uczniów
- uczniowie z mojej szkoły – 11 ankietowanych
- koledzy/koleżanki z poza szkoły – 4 ankietowanych
- rodzeństwo – 8 ankietowanych

Rodzaje doznanej przemocy:

- 1). przemoc psychiczna (np. wyzwiska, grożenie, upokarzanie, wyśmiewanie)- doznało 13 uczniów
- 2). przemoc fizyczna – doznało 9 uczniów

Ankietowani uczniowie potwierdzili również, że sami stosowali przemoc w ostatnich 12 miesiącach, tj. 19 ankietowanych, z czego 11 ankietowanych stosowało przemoc psychiczną i fizyczną. Najczęściej była to przemoc wobec rówieśników (19 ankietowanych) i rodzeństwa (11 ankietowanych).

Problem przemocy w swojej szkole między uczniami obserwuje:

- 18 ankietowanych kilka razy w tygodniu,
- 20 ankietowanych kilka razy w miesiącu
- 11 ankietowanych kilka razy w roku

Dane z zakresu cyberprzemocy (wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie, poniżanie, grożenie, szantażowanie, wyludzanie, rosyłanie ośmieszających zdjęć/filmów):

- 10 uczniów doznawało znamion cyberprzemocy
- 8 uczniów stosowało cyberprzemoc

Z przeprowadzonych badań wynika, że 21 uczniów doświadczyło przemocy. Najczęściej wskazywanym źródłem krzywdzenia byli rówieśnicy w środowisku szkolnym (11 osób), co wskazuje na istotny problem w relacjach pomiędzy uczniami i potrzebę wzmacniania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania agresji rówieśniczej. Na drugim miejscu znalazła się przemoc ze strony rodzeństwa (8 osób), co może świadczyć o niepokojących relacjach w środowisku rodzinnym i wymaga wsparcia wychowawczego dla rodzin.

Najrzadziej choć również istotne, uczniowie wskazywali na przemoc ze strony rodziców (3 osoby)- takie sytuacje stanowią poważne zagrożenie dla poczucia bezpieczeństwa dziecka, a także mogą świadczyć o bezradności rodziców w procesie wychowawczym małoletnich dzieci . Dlatego też ważnym tu staje się podnoszenie świadomości rodziców, podnoszenie ich kompetencji wychowawczych oraz wsparcie (współdziałanie służb, tj. szkoła – wdrażanie programów

profilaktycznych, pomoc społeczna- asystent rodziny, finansowanie rekomendowanych programów w ramach Gminnego Programu).

Wnioski jednoznacznie pokazują, że uczniowie nie są wolni od doświadczeń przemocy, a problem występuje zarówno w szkole, jak i w środowisku rodzinnym. Konieczne jest prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych, które będą wzmacniać bezpieczeństwo dzieci oraz kształtować postawy oparte na szacunku i empatii.

Problematyka korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przedstawia się następująco:

- 21 ankietowanych korzysta powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie
- 18 ankietowanych powyżej 5 godzin do 7 godzin dziennie
- 8 ankietowanych powyżej 7 godzin dziennie
- 17 ankietowanych ukrywa przed rodzicami prawdziwą ilość spędzanego czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych
- 19 ankietowanych w ciągu ostatniego roku grało w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze.

Zróznicowany czas korzystania – widać wyraźnie różnice w sposobie korzystania z urządzeń elektronicznych i internetu. Część uczniów korzysta w sposób umiarkowany (1 – 3 godziny dziennie), ale znacząca grupa spędza przy nich bardzo dużo czasu (18 uczniów powyżej 5 – 7 godzin dziennie) i 8 uczniów powyżej 7 godzin dziennie. Oznacza to, że u części młodzieży istnieje ryzyko nadmiernego korzystania, przeciążenia i uzależnienia, co wpływa negatywnie na zdrowie fizyczne (zmęczenie oczu, brak ruchu), psychiczne (rozdrażnienie, trudności z koncentracją) oraz na relacje społeczne. Fakt ukrywania spędzonego czasu przez komputerem może świadczyć o braku otwartej komunikacji w rodzinie, poczuciu winy u dzieci. Dane wskazują na konieczność podejmowania działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie higieny cyfrowej zarówno wśród uczniów jak i rodziców. Ważne jest kształtowanie umiejętności świadomego korzystania z internetu i nowych technologii.

W okresie ostatnich 12 miesięcy ankietowani uczniowie potwierdzili, że przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywały się u nich następujące stany:

- 1). obniżenie nastroju u 36 (50%) ankietowanych
- 2). poczucie lęku u 22 (30%) ankietowanych
- 3). osłabienie koncentracji u 36 (50%) ankietowanych
- 4). niska samoocena u 32 (44%) ankietowanych
- 5). zaburzenia snu u 29 (40%) ankietowanych

6). myśli samobójcze u 17 (23%) ankietowanych

7). podejmowanie czynów autodestrukcyjnych (zadawanie sobie bólu, krzywdy) u 8 (11%) ankietowanych.

Wyniki przeprowadzonych badań pokazują niepokojący obraz stanu psychicznego uczniów. Połowa badanych zgłasza obniżenie nastroju, co może świadczyć o powszechnym poczuciu przygnębienia i zmęczenia psychicznego. U 30% badanych uczniów występuje poczucie lęku, który może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie oraz relacje z innymi. Niska samoocena obserwowana u 44% badanych stanowi dodatkowy czynnik ryzyka utrudniający podejmowanie wyzwań i rozwój osobisty. Szczególnie alarmujący jest fakt, że 17 % ankietowanych przyznało się do myśli samobójczych. Wynik ten jasno wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych i wsparcie psychologiczne. Dane podkreślają wagę inwestowania w profilaktykę w zakresie zdrowia psychicznego i wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych (podnoszenie samooceny, kompetencji społecznych, praca nad asertywnością). Na podstawie danych ankietowych z roku 2024 z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bądkowie (wypełnił pedagog specjalny) szacuje się, iż ok. 150 uczniów sprawia problemy wychowawcze (niedostosowanie, agresja w każdej postaci, zachowania problematyczne). Uczniowie eksperymentują z używkami, tj. 14 uczniów z alkoholem (w tym piwo), zaś 37 uczniów z e- papierosami, nie odnotowano przypadków eksperymentowania dzieci z substancjami psychoaktywnymi (narkotyki, dopalacze) na terenie szkoły. Szacuje się, że ok. 10 uczniów stosuje cyberprzemoc, a ok. 20 uczniów doznaje cyberprzemocy.

DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY BĄDKOWO

W badaniach ankietowych brało udział 78% kobiet i 22 % mężczyzn z przewagą 26 lat – 55 lat w większości były to osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim na trzecim miejscu z wykształceniem zawodowym .

1. Zdaniem ankietowanych problemy społeczne jakie dotyczą mieszkańców gminy Bądkowo to zdecydowanie uzależnienia wśród osób dorosłych (64% ankietowanych), bezrobocie (34%), sięganie przez młodzież po substancje psychoaktywne (26%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (22%) oraz na piątym miejscu przemoc domowa (14 %).

2. Ankietowani wypowiadali się również w zakresie własnego stanu emocjonalnego:

- 62 % ankietowanych przynajmniej przez 2 tygodnie miało obniżenie nastroju

- 42% poczucie lęku

- 64% osłabienie koncentracji

- 54 % ma niską samoocenę

- 50% zaburzenia snu

- nie odnotowano u osób ankietowanych myśli autodestrukcyjnych ani czynów autodestrukcyjnych.

3. Respondenci z urządzeń elektronicznych (komputer, telefon, tablet, telefon, konsola do gier) i Internetu korzystają w ciągu dnia (nie wliczając w to godzin pracy)

-14% badanych – do 1 godziny dziennie

- 76% - powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie

- 2 % - powyżej 5 godzin do 7 godzin dziennie

-2 % - powyżej 7 godzin dziennie

4. Ponad 59,18% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali.

5. Tylko 6% osób ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy grało w gry (od 2 do 10 razy), w których wygraną byłyby pieniądze (lotto, gra na automatach, zdraпки), zaś 4% (powyżej 10 razy).

6. 10% grało w gry, w których wygraną byłyby pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną

7. Ponad 76% - często myśli o obowiązkach zawodowych po godzinach pracy

8. 8% badanych nie może powstrzymać się od kupowania nowych rzeczy chociaż nie są one potrzebne i przekraczają możliwości finansowe badanego.

Na pytanie jak często spożywa Pan/i alkohol badani odpowiadają

- kilka razy w tygodniu - 4% respondentów

-raz w tygodniu – 6%

-kilka razy w miesiącu – 10%

-raz w miesiącu – 18%

-kilka razy w roku – 44%

- nigdy – 18%

Na pytanie ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (upić się) respondenci odpowiedzieli następująco:

- nigdy – 75,61%

-1 raz – 19,51%

-2 – 5 razy – 2,44%

-powyżej 10 razy – 2,44%

Opinia ankietowanych na temat picia alkoholu w ciąży jest zadowolająca, ponieważ 98% ankietowanych wypowiedziało się, że alkohol ma negatywny wpływ na rozwój dziecka.

Tylko 2% respondentów zażywa środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) kilka razy w roku, zaś 98% nie zażywa w ogóle w/w środków.

Respondenci znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol:

- do 10 osób – 38% ankietowanych

- powyżej 10 osób – 20% ankietowanych
- 1 osobę – 12% ankietowanych
- nie zna takich osób – 16% ankietowanych.

kto nadużywa środki psychoaktywne:

- do 10 osób – 18 ankietowanych
- 1 osobę – 16% ankietowanych
- powyżej 10 osób – 0
- nie zna takich osób – 46% ankietowanych

Badani w swoim otoczeniu znają również osoby, mające nadmierne skłonności do pewnych czynności (zakupoholizm, korzystanie z urządzeń elektronicznych , Internetu, pracoholizm) :

- do 10 osób – 18% badanych
- powyżej 10 osób - 10% badanych
- 1 osobę – 8% badanych
- nie zna takich osób - 38% badanych

Badania wśród dorosłych mieszkańców gminy w zakresie przemocy przedstawiają się następująco:

- 14% badanych w swoim otoczeniu zna choćby 1 osobę doświadczającą przemocy
- 14% badanych zna przynajmniej 10 osób doświadczających przemocy
- 2% badanych zna powyżej 10 osób zagrożonych przemocą
- 48% badanych nie zna takich osób
- 22% badanych - trudno powiedzieć

Samym ankietowanym w okresie 12 miesięcy zdarzyło się doświadczyć przemocy domowej:

- 4 % badanych – 1 raz
- 2% badanych – 2 -5 razy
- 2 % - więcej niż 10 razy
- 92% nie doświadczyło przemocy.

Powyższego dotyczyło głównie przemocy psychicznej – (75% badanych) oraz fizycznej – (25%). Przemoc tę stosowali wobec badanych w głównej mierze rodzice (75%) oraz partner/partnerka (25%). Tylko 2 % respondentów zastosowało przemoc wobec dziecka /dzieci , a 2 % badanych wobec męża/żony, zaś 96% nie stosowało przemocy.

42% badanych uznaje, że zasadniczo nie powinny być stosowane kary fizyczne jako metoda wychowawcza, zaś 44% że nie powinna być nigdy stosowana i 4 % może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna, że może być skuteczna, 10% - trudno powiedzieć.

Na podstawie wyników ankiety można stwierdzić, że mieszkańcy gminy dostrzegają szereg istotnych zagrożeń społecznych:

-uzależnienia jako dominujący problem, aż 64% ankietowanych wskazało, że uzależnienia są najpoważniejszym wyzwaniem społecznym. Świadczy to o wysokiej świadomości mieszkańców dotyczącej skali tego zjawiska i jego konsekwencji, zarówno dla osób uzależnionych, jak i dla ich rodzin oraz całej społeczności lokalnej;

-sięganie przez młodzież po środki psychoaktywne – 26 % respondentów wyraziło zaniepokojenie faktem, że młodzież coraz częściej sięga po alkohol i inne substancje psychoaktywne. Wynik ten podkreśla konieczność wzmacniania działań profilaktycznych w szkole oraz rozwijania kompetencji społecznych (m.in. asertywność) oraz wdrażania programów wspierających zdrowy i bezpieczny styl życia młodych ludzi;

-przemoc domowa – 14 % mieszkańców wskazało przemoc domową jako istotny problem społeczny. Zjawisko to często powiązane jest z nadużywaniem alkoholu i wymaga nie tylko działań interwencyjnych, ale również działań wspierających na rzecz ofiar.

Większość ankietowanych (76%) korzysta z urządzeń elektronicznych od 1 do 3 godzin dziennie, co wskazuje na umiarkowany poziom użytkowania technologii w codziennym życiu mieszkańców. Zaledwie 2% badanych deklaruje korzystanie z urządzeń elektronicznych od 5 – 7 godzin dziennie, co świadczy o niewielkim udziale osób narażonych na ryzyko nadmiernego użytkowania elektroniki. Obserwowane tendencje wskazują na potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych, mających na celu utrwalenie prawidłowych nawyków korzystania z urządzeń elektronicznych ze szczególnym uwzględnieniem grupy intensywnych użytkowników.

Wskazuje się przede wszystkim przeprowadzanie wśród mieszkańców gminy Bądkowo kampanii informacyjnych, mających na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym i regularnym spożywaniem. Powyższe ma na celu kształtować umiejętności i kompetencje społeczne związane z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

Na podstawie danych ankietowych z Posterunku Policji w Konecku w roku 2024 odnotowano 2 osoby posiadające narkotyki oraz 1 osobę po spożyciu narkotyków. Odnotowano 1 interwencję domową oraz 1 osobę prowadzącą pojazd w związku z nadużywaniem substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze). Nie odnotowano wypadków drogowych przez osoby po spożyciu substancji psychoaktywnych.

Istotą działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy będzie przeciwdziałanie zagrożeniom, które w przyszłości mogą przybrać szerszy zasięg. Na poziomie lokalnym uzasadnione są więc dalsze działania profilaktyczne w lokalnej placówce szkolnej.

Działaniem obejmuje się uczniów Zespołu Szkolno -Przedszkolnego w kontynuowaniu działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, modelowania zachowań ryzykownych.

Wskazane rozwijanie umiejętności życiowych dzieci i młodzieży w zakresie podnoszenia świadomości, rozwijania pozytywnych postaw, wartości, asertywności – strategia edukacyjna. Młodzież podejmuje zachowania ryzykowne z powodu braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Te deficyty uniemożliwiają im budowanie głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, odnoszenia sukcesów np. szkolnych, sportowych. Szukają więc zastępczych sposobów radzenia sobie z trudnościami.

W programie należy zapewnić udział w szkoleniach i konferencjach osób zajmujących się realizacją działań profilaktycznych – to założenie jest spójne z celem operacyjnym Narodowego Programu Zdrowia.

Dostarczanie niezbędnej wiedzy (ulotki, broszury, filmy) w ogólnie dostępnych miejscach (GOPS* , Punkt Konsultacyjny, przychodnia rodzinna, Z.S.P.*) będzie również aspektem szerzenia wiedzy wśród naszej lokalnej społeczności.

Zakłada się potrzebę upowszechniania informacji dla mieszkańców gminy Bądkowo na temat dostępu do działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia.

WNIOSKI:

Kluczowe wnioski opracowane na podstawie analizy stanu problemów społecznych w Gminie Bądkowo przedstawiają się następująco :

1. w przeważającej mierze (62 %) ankietowanych mieszkańców gminy dostrzega na pierwszym miejscu jako lokalny problem społeczny kwestię związaną z nadużywaniem alkoholu.
2. w ostatnich latach mimo zmniejszenia się punktów sprzedaży napojów alkoholowych notuje się wzrost spożywania alkoholu wysokoprocentowego (t.j. wódki) oraz piwa, wino ma tendencję zniżkową (na podst. tabeli o wartości sprzedaży napojów alkoholowych umieszczonej w diagnozie gminnego programu);
3. z danych liczbowych Niebieskich Kart - 90% dorosłych spotyka się z aktami przemocy wywołanej spożyciem alkoholu;
4. od 2023 r. radykalnie wzrosła liczba wniosków kierowanych na Komisję P/A o zastosowanie odpowiednich działań wobec osób z problemem alkoholowym.

Wobec powyższego priorytetem okazuje się podejmowanie ukierunkowanych działań pomocowo – wspierających i interwencyjnych wobec osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin.

5. działania niezbędne do rozwiązywania problemów młodzieży w zakresie uzależnień zaleca się:
 - a. skierowanie do młodzieży systematycznych działań profilaktyczno - edukacyjnych mających na

celu obniżenie zainteresowania związanego m.in. z używaniem internetu, wirtualnym graniem, hazardem;

b. stymulacja rozwoju dzieci i młodzieży poprzez realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych, warsztatów podnoszących umiejętności interpersonalne, wzmacniających psychicznie, wskazywanie pozytywnych wzorców funkcjonowania społecznego, alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz rozwijania zainteresowań.

c. działania monitorujące oraz kontrole zasad przestrzegania sprzedaży napojów alkoholowych będzie wyznacznikiem ograniczenia dostępności alkoholu młodzieży poniżej 18 roku oraz osobom nietrzeźwym.

Gminny Program Profilaktyki na lata 2026 -2029 zawiera działania oparte na potrzebie realizacji:

1. Profilaktyki uniwersalnej na rzecz dzieci i młodzieży, która ma na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. **Mając na uwadze ustawowy obowiązek gminy w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych oraz rozwiązywania problemów uzależnień, konieczne jest podejmowanie spójnych, systematycznych i długofalowych inicjatyw edukacyjnych, wychowawczych i wspierających. Działalność profilaktyczna na rzecz dzieci i młodzieży przyczyni się do ograniczenia ryzyka oraz minimalizowania skutków wynikających z zagrożeń, jakie niosą ze sobą środki psychoaktywne.**

Działania mają na celu kształtowanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży, odnalezienie przez młodych ludzi sposobu na zaspokajanie potrzeb w sposób bezpieczny dla ich zdrowia i zgodny z obowiązującymi normami społecznymi. Pozwoli to na rozwijanie kompetencji społecznych i inteligencji emocjonalnej, kształcenie asertywności oraz pobudzenie młodych ludzi i ich rodziców do refleksji nad ich postawą wobec substancji psychoaktywnych, używania internetu, telefonów, postaw wobec kompulsywnych zakupów. Poprzez prowadzone działania realizatorzy docierają także do dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk problemowych.

Program kierowany jest równocześnie do dorosłej populacji mieszkańców m. in. informowanie o możliwościach korzystania z pomocy i wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i związanej z tym przemocy. Powyższe pozwoli na wskazanie możliwości zapobiegania zażywaniu środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych wśród dorosłej populacji mieszkańców. Dostarczanie podstawowych informacji o skutkach uzależnień, o funkcjonowaniu rodziny z problemem uzależnień, mechanizmach procesu uzależnienia, a także związanej z tym przemocy, podniesie świadomość w kwestii tak rozległej problematyki. Program zapewnia również podnoszenie kompetencji wychowawczych nauczycieli oraz wspierania ich w działaniach profilaktycznych.

2. Profilaktyki wskazującej, ukierunkowanej na grupy wysokiego ryzyka, wykazujące pierwsze symptomy zachowań ryzykownych (problemów uzależnień i związanej z tym przemocy). Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się zaburzeń oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie (kierowanie na terapię, udział w warsztatach, oddziaływania korekcyjno-edukacyjne),

Zebrane informacje posłużyły do stworzenia listy problemów związanych z uzależnieniami aktualnie występującymi w gminie. Obraz bieżących problemów jest podstawą do ustalenia celów „Gminnego Programu” oraz wyboru poniższych działań przewidzianych do realizacji w latach 2026-2029.

Stan zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Bądkowo

1. Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Bądkowie;
2. Koordynator ds. profilaktyki uzależnień;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bądkowie;
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bądkowie;
6. Gminny Ośrodek Kultury w Bądkowie;
7. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bądkowie;
8. Grupa AA* „Przyszłość” .

Na zasadzie współpracy i współdziałania w zakresie wyjścia z uzależnienia, osoby podejmujące leczenie z terenu gminy Bądkowo korzystają ze świadczeń oddziału psychiatrycznego szpitala w Aleksandrowie Kuj.

Lecznictwo odwykowe o charakterze zamkniętym prowadzone jest w oparciu o ofertę Oddziału Odwykowego Całodobowego w Czerniewicach i Oddziału Terapii Uzależnień w Radziejowie.

Współpraca w zakresie oddziaływania na rzecz osób z problemem alkoholowym stosującym przemoc prowadzona jest z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Aleksandrowie Kuj. (działania edukacyjno-korekcyjne).

Źródła i zasady finansowania.

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Bądkowo zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, nie mogą być przeznaczane na inne cele.

2. Budżet na realizację wszystkich zadań pochodzi z dochodów Gminy z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym - dział 851-85154 Ochrona Zdrowia- rozdział Przeciwdziałanie Alkoholizmowi oraz dział 851-85153 rozdział Przeciwdziałanie Narkomanii oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml .

3. Program realizowany będzie w ramach w/w środków finansowych określonych w uchwałach budżetowych na poszczególne lata.

Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Za udział w posiedzeniu Komisji, udział w kontrolach punktów sprzedaży alkoholu, dyżur w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym oraz innych pracach mających bezpośredni związek z realizacją zadań określonych w programie, należących do kompetencji Komisji, przewodniczący oraz członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 10% kwoty minimalnego wynagrodzenia, określanego Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w danym roku;

2. Sekretarz Komisji za prowadzenie dokumentacji oraz odpowiedzialny za prowadzenie działań zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, określanego Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w danym roku;

3. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia Komisji stanowi uczestnictwo w posiedzeniach i pracach komisji oraz podpis na liście obecności;

4. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia sekretarzowi Komisji stanowi przedstawienie każdorazowo rachunku za dany miesiąc;

5. Wynagrodzenie wypłacane będzie na konto bankowe członków komisji;

6. Członkowie GKRPA mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu własnymi samochodami osobowymi oraz środkami PKS, PKP, jeżeli jest to niezbędne do wykonywania powierzonych zadań w ramach niniejszego programu.

Zasady rozliczania kosztów delegacji służbowych członków GKRPA w sprawie zwrotu kosztów podróży uczestniczących w konferencjach, szkoleniach, warsztatach, wyjazdach służbowych.

1. Za dojazd na szkolenie, konferencje, warsztaty, polecenie wyjazdu służbowego członkom GKRPA, przysługuje należność z tytułu podróży służbowych na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29.01.2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej;

2. Należności z tytułu podróży służbowych związanych z realizacją gminnego programu, przysługujące członkom komisji obejmują diety oraz zwrot kosztów podróży, w tym zwrot kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej;

3. Środek transportu właściwy do odbycia podróży określa osoba podpisująca polecenie wyjazdu;

4. Podstawę wypłacenia kosztów dojazdu stanowi przedstawienie stosownej delegacji;

5. Zwrot w/w kosztów będzie wypłacany na podane konto bankowe;

6. Poniesione wydatki zwrotu kosztów delegowanego członka komisji będą wypłacane z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bądkowie w dziale – Ochrona Zdrowia, środki P/A*.

Rozdział III

CEL STRATEGICZNY ORAZ CELE OPERACYJNE

CEL STRATEGICZNY:

Ograniczenie występowania i skutków uzależnień poprzez realizację skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz wspierających na rzecz mieszkańców gminy.

Cele operacyjne Gminnego Programu są ściśle powiązane z zadaniami profilaktyki uzależnień zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia .

CELE OPERACYJNE:

- 1. Realizacja systematycznych działań pomocowych, wspierających i interwencyjnych wobec osób z problemem alkoholowym, osób uzależnionych oraz ich rodzin.**

Powyższe oparte jest na strategii informacyjnej, edukacyjnej oraz interwencyjnej, której celem jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Podstawowymi technikami działań na rzecz mieszkańców gminy są: poradnictwo, kierowanie do specjalistycznych placówek, telefon zaufania, doradztwo, warsztaty, oddziaływania korekcyjno – edukacyjne.

- 2. Propagowanie wiedzy oraz promocja adekwatnych postaw społecznych w obszarze zapobiegania uzależnieniom dla szerokiego grona mieszkańców.**

Jest to strategia informacyjna, której celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat problematyki uzależnień i związanej z tym przemocy, podejmowanie działań na terenie gminy w zakresie profilaktyki, przekazywanie informacji o dostępnych placówkach leczenia osób dotkniętych uzależnieniami. Zakłada się, że edukacja publiczna zapewni społeczne postrzeganie problemu, tj. uwrażliwienie na problem i społeczne reagowanie.

- 3. Podejmowanie cyklicznych działań profilaktyczno – edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży z obszaru gminy.**

Podstawowym zadaniem staje się w tej kwestii wdrażanie, realizowanie i upowszechnianie oferty rekomendowanych programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy Bądkowo poprzez ścisłą współpracę z Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Bądkowie oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Bądkowie.

Powyższe oddziaływania będą efektem zintegrowanej strategii informacyjnej, edukacyjnej oraz strategii działań alternatywnych. Strategia informacyjna polegać będzie na dostarczaniu informacji o skutkach używania substancji uzależniających oraz skutkach uzależnień behawioralnych. Powyższe ma spowodować zmianę postaw oraz nie podejmowanie zachowań ryzykownych. Strategia edukacyjna (trening umiejętności życiowych) ma na celu pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych – umiejętność nawiązania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia (warsztaty, inicjatywy profilaktyczne). Strategia działań alternatywnych przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Bądkowie oraz Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Bądkowie ma na celu pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (przynależności, integracji) oraz osiąganie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną, społeczną, sportową). Przeciwdziałać to będzie ucieczce w uzależnienia behawioralne (m. in. uzależnienie od nowoczesnych technologii - telefony komórkowe, Internet, gry komputerowe, hazard). Zaangażowanie dzieci i młodzieży w aktywną działalność pozytywną wzmocni ich poczucie wartości, zapewni wzrost samooceny, zdrową rywalizację (nie za wszelką cenę), przynależność do grupy, rozwijanie konstruktywnych relacji koleżeńskich. Warsztaty z dziećmi i młodzieżą podniosą umiejętności radzenia sobie z emocjami (m.in. nazywanie emocji i oswajanie ich), wskażą że uzależnienia behawioralne są ucieczką w świat wirtualny, w życiu przesłaniają wartości te najważniejsze, rzeczywistość, osłabiają więzi z najbliższymi, z przyjaciółmi, powodują pustkę, samotność. Współdziałanie w ramach służb, tj. wychowawcami klas, pedagogiem, psychologiem szkolnym, pracownikami socjalnymi będzie nośnikiem efektywniejszych oddziaływań na jednostkę problemową.

4. Doskonalenie poziomu kompetencji kadr zaangażowanych w profilaktykę i wdrażanie programu.

Strategia edukacyjna zapewni kształtowanie umiejętności grup zawodowych pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień i związanej z tym przemocy m.in. GKRPA*, Z.I.*, GOPS*, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele. Jest to niezbędne narzędzie w obszarze profilaktyki, gdyż cały czas ewaluują nowe metody pracy w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie, przede wszystkim jeśli chodzi o szeroko rozumiane uzależnienia behawioralne.

5. Sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach handlowych.

Weryfikacja zgodności funkcjonowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi przepisami to strategia interwencyjno- edukacyjna, która ma na celu

modelować i wzmacniać pożądane zachowania sprzedawców jak i mieszkańców w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Jest to ważnym obowiązkiem w zakresie zapobiegania niepożądanym zjawiskom np. sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.

Poprzez w/w cele zamierza się:

Ad 1.

- dostarczyć odpowiedniej pomocy terapeutycznej, wiedzy dotyczącej możliwości wyjścia z problematycznego nadużywania alkoholu oraz zachowań przemocowych;
- zapewnić wsparcie osobom współuzależnionym i członkom ich rodzin (m.in. ochrona przed przemocą w rodzinie);
- w razie konieczności zastosować działania interwencyjno- motywacyjne oraz korekcyjno – edukacyjne.

Ad.2.

- dotrzeć do szerokiego grona mieszkańców z niezbędnymi informacjami i danymi kontaktowymi o dostępnych miejscach i formach pomocy oraz pozyskaniu wsparcia społecznego - strategia „dostępności pomagania”;
- podnieść świadomość mieszkańców o możliwościach korzystania z systemu wsparcia w sytuacji problematycznego nadużywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych;
- zapewnić bezpośredni, anonimowy kontakt osób zainteresowanych z placówkami i specjalistami;
- przeprowadzać kampanie informacyjne na rzecz mieszkańców dotyczące uzależnień, przemocy.

Ad 3.

- podnieść umiejętności i kompetencje osób zajmujących się profilaktyką i przemocą w rodzinie;
- zapewnić dzieciom alternatywne formy spędzania czasu wolnego polegające na wskazaniu sposobów spędzania czasu oraz inspirowaniu do aktywności i rozwijaniu uzdolnień strategia „alternatywnych sposobów życia” jako integralnej części realizowanych programów profilaktycznych;
- podnieść świadomość dzieci i młodzieży o realnych szkodach bezpośrednich i odległych skutkach podejmowania ryzykownych zachowań - strategia „informowania o realnych konsekwencjach”;

- rozwijać umiejętności interpersonalne, które pozwolą młodym ludziom radzić sobie z wymogami życia i emocjami – strategia „nabywania umiejętności społecznych i panowania nad emocjami”;
- obniżać u dzieci i młodzieży pozytywne oczekiwania związane z używaniem nowych technologii m.in. Internet, gry komputerowe, hazard, kompulsywne kupowanie (m.in. warsztaty, rekomendowane programy profilaktyczne);
- korygować zniekształcenia poznawcze związane z nadmiernym angażowaniem się w gry w świecie wirtualnym, w hazard oraz związane z pozostałymi uzależnieniami behawioralnymi (m.in. poprzez zajęcia z zakresu profilaktyki, kierowanie na terapię).

Ad 4.

- wzmacniać zasoby poprzez doskonalenie osób zajmujących się profilaktyką i pracą nad osobami z problemami uzależnień w nowych metodach pracy i kontaktu z klientem;
- podnosić świadomość i wiedzę w zakresie szerzenia oraz prowadzenia działań profilaktycznych i pomocowych w odpowiednim kierunku, zgodnie z pojawiającymi się nowymi rozwiązaniami w tej kwestii.

Ad 5.

- weryfikować przestrzeganie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości;
- monitorować punkty sprzedaży;
- doskonalić umiejętności osób zajmujących się sprzedażą napojów alkoholowych z terenu Gminy Bądkowo.

Rozdział IV

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

do celu szczegółowego Nr 1

1. Zapewnienie bezpłatnej pomocy specjalistów psychoterapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym osobom zmagającym się z problemem alkoholowym oraz ich rodzinom.

2. Mityngi AA „Przyszłość” w Bądkowie;
3. Finansowanie Pogotowia Telefonicznego- „Niebieska Linia”;
4. Organizacja i finansowanie wyjazdów dzieci na obóz socjoterapeutyczny;
5. Pomoc i wsparcie mieszkańców gminy w dostępie do placówek leczenia odwykowego, poprzez współpracę i współdziałanie z tymi placówkami;
6. Działania interwencyjne i motywacyjne w chorobie alkoholowej;
7. Współpraca z instytucjami w zakresie udzielenia pomocy i wsparcia osobom, a także rodzinom, w których występuje problem używania substancji psychoaktywnych;
8. Zakup materiałów edukacyjnych .

do celu szczegółowego Nr 2

1. Stałe aktualizowanie danych o ośrodkach leczenia, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Bądkowo;
2. Rozpowszechnianie w ogólnie dostępnych miejscach na terenie Gminy Bądkowo informacji o miejscach uzyskania wsparcia i pomocy .
3. Promowanie zdrowego stylu życia - alternatywa wobec niepożądanych zachowań jako integralna część prowadzonych oddziaływań profilaktycznych mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców gminy na temat przemocy, społecznego reagowania na zjawisko przemocy oraz na temat przeciwdziałania uzależnieniom m.in. poprzez kampanie, eventów z programem profilaktycznym dla całej populacji mieszkańców Gminy Bądkowo.

do celu szczegółowego Nr 3

1. Finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych na rzecz rady pedagogicznej oraz dzieci Z.S.P. w Bądkowie, z uwzględnieniem tematyki nowych form uzależnień np. cyberprzemocy, uzależnień od telefonów komórkowych, gier, Internetu oraz przemocy rówieśniczej.
2. Warsztaty oraz spotkania edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży z uwzględnieniem uzależnień behawioralnych (m.in. od telefonów komórkowych, gier, Internetu, zakupów, cyberprzemocy oraz przemocy rówieśniczej).
3. Finansowanie inicjatyw profilaktycznych w organizowaniu czasu wolnego na rzecz dzieci i młodzieży, w tym zajęć sportowych, plastycznych, spotkań muzycznych jako integralnej części prowadzonych rekomendowanych oddziaływań profilaktycznych.

4. Zakup materiałów edukacyjno-profilaktycznych do pracy z dziećmi i młodzieżą, w tym materiałów rozwijających sferę emocjonalną, gadżetów profilaktycznych itp.

do celu szczegółowego Nr 4

1. Udział w szkoleniach, konferencjach oraz naradach osób bezpośrednio zajmujących się profilaktyką oraz pracą nad osobami z problemem uzależnień;
2. Zakup materiałów edukacyjnych.

do celu szczegółowego Nr 5

1. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ze szczególnym uwzględnieniem natężenia kontroli w okresie wakacyjnym ;
2. Działania interwencyjne w przypadku łamania przepisów ustawy.
3. Podnoszenie kompetencji dla sprzedawców napojów alkoholowych poprzez udział w szkoleniach.
4. Zakup materiałów edukacyjnych- plakatów, ulotek

Rozdział V

WKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 1

1. Liczba osób korzystających z porad Punktu;
2. Liczba osób które ukończyły terapię;
3. Liczba osób wobec których zastosowano działania interwencyjne;
4. Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne Komisji P/A;
5. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia;
6. Liczba wniosków skierowanych przez GKRPA* do sądu;
7. Liczba osób skierowanych na oddziaływania edukacyjno – korekcyjne;
8. Liczba dzieci uczestniczących w obozie socjoterapeutycznym;
9. Liczba instytucji korzystających z materiałów edukacyjnych.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 2

1. Ilość punktów na terenie gminy, w których zamieszczono informacje;
2. Ilość zamieszczonych informacji;
3. Zamieszczanie na bieżąco informacji na głównej stronie serwisu Gminy Bądkowo o organizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych;
4. Liczba zrealizowanych kampanii, imprez, liczba uczestników.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 3

1. Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach;
2. Liczba szkoleń na rzecz nauczycieli;
3. Liczba dzieci uczestniczących w programach, warsztatach ;
4. Liczba spotkań edukacyjnych, warsztatów i wykładów zorganizowanych na rzecz dzieci i młodzieży;
5. Liczba programów i inicjatyw profilaktycznych w organizowaniu czasu wolnego na rzecz dzieci i młodzieży przez GOK w Bądkowie;
6. Liczba dzieci uczestniczących w w/w inicjatywach profilaktycznych;
7. Ilość zakupionych materiałów edukacyjno-profilaktycznych;

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 4

1. Ilość odbytych szkoleń, porad, konferencji;
2. Ilość osób uczestniczących w szkoleniach;
3. Ilość zakupionych materiałów edukacyjnych.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 5

1. Liczba przeprowadzonych kontroli sklepów;
2. Liczba oddziaływań na rzecz sprzedawców nieprzestrzegających przepisów ustawy (pouczenia, upomnienia, bądź kary).
3. Liczba szkoleń dla sprzedawców, liczba przeszkolonych sprzedawców.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy :

1. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
3. Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w Bądkowie;
4. Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bądkowie
5. Gminnego Ośrodka Kultury w Bądkowie;
6. Urzędu Gminy w Bądkowie;
7. Grupy AA* „Przyszłość” w Bądkowie;
8. Posterunku Policji w Konecku;
9. Centrum Profilaktyki Uzależnień w Aleksandrowie Kuj.,
10. Oddziału Psychiatrycznego Szpitala Powiatowego w Aleksandrowie Kujawskim,
11. Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w Toruniu.

Rozdział VI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Przez cały okres realizacji Program będzie podlegał monitorowaniu i ewaluacji. Zbieranie i analizowanie informacji dot. realizacji Programu pozwoli na identyfikację czynników chroniących w sferze działań profilaktycznych oraz zapewni odpowiednie ukierunkowanie działań w następnych latach.
2. Na bieżąco prowadzone będą badania diagnostyczne dotyczące skali zjawiska problemów społecznych w gminie Bądkowo na bazie corocznie sporządzanego raportu z wykonania zadań niniejszego programu, wymiany informacji między instytucjami m.in. z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, służby zdrowia, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego jak i przy wsparciu jednostki zewnętrznej opracowującej stan problemów społecznych opartą na badaniach przeprowadzonych na terenie Gminy Bądkowo.
3. Nadzór nad realizacją i monitorowaniem „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bądkowo na lata 2026 -2029” sprawuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bądkowie.
4. Rada Gminy w Bądkowie otrzyma coroczny raport z wykonania niniejszego Programu w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku którego dotyczy raport.

Opracowała i sporządziła:

Jolanta Kotlarz

Objaśnienia:

- * GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- * Z. S. P. – Zespół Szkolno – Przedszkolny
- * P/A – Przeciwdziałanie Alkoholizmowi
- * Z.I. – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- * Grupa AA – Grupa Anonimowych Alkoholików